

GHIDUL CREȘTINULUI GRECO-CATOLIC

**Itinerar catehetic
pentru toate vârstele**

Consultant de specialitate și completări de:
pr. Cristian Langa

**Galaxia Gutenberg
2017**

PREFAȚĂ.....	7
Capitolul I	
Cine sunt eu?	11
1. Sunt creat de Dumnezeu	13
2. Sunt creștin.....	22
3. Sunt Greco-Catolic.....	33
4. Sectele gnostice și ezoterice – antireligii	37
Capitolul II	
Eu cred!.....	51
1. Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Spiritul Sfânt	57
2. Biserica: Una, Sfântă, Catolică și Apostolică	69
3. Sacramentele: Dumnezeu mă ajută să devin sfânt.....	77
4. Comuniunea sfinților	94
5. Împărăția lui Dumnezeu: Eshatologia creștină	97
Capitolul III	
Eu și acțiunea mea liberă în lume – Morala creștină ...	103
1. Omul – persoană, acțiune, responsabilitate.....	103
2. Legea naturală și păcatul.....	109
3. Să înțelegem Decalogul.....	111
Capitolul IV	
Eu îmi manifest credința – cultul religios	135
1. Cultul divin	135
2. Sfânta Liturghie.....	144
3. Spiritualitatea Bisericii mele	148
Concluzii.....	155

Capitolul I

CINE SUNT EU?

Venim pe lume într-un anumit timp istoric, suntem legați de un trecut, trăim în prezent și clădim un viitor. Am fost chemați la existență și să ne trăim viața, în *timpul nostru*, unic și irepetabil, în care dorim să ajungem la plinătate prin viața personală, profesională și mai ales prin viața de credință.

Primii pași în cunoaștere îi facem descoperindu-ne pe noi în mijlocul lumii pe care o percepem și pe care o explorăm. Apoi dorim să cunoaștem mai mult, ceea ce este dincolo de realitatea văzută, astfel încât vrem să știm despre noi: *Cine sunt? De unde vin? Încotro mă îndrept?*

Pentru a găsi un răspuns adecvat tuturor întrebărilor noastre, se pune problema de unde pornim în căutarea adevărului? Pornim întotdeauna de la rațiune: suntem dotați cu intelect și voință liberă, suntem capabili de a percepe rațional lumea care se revelează nouă atât imediat, empiric, cât mai ales prin legile naturii, care ne descoperă frumusețea, complexitatea, ordinea și armonia Universului, faptul că lumea este *inteligibilă* adică poate fi înțeleasă într-un mod superior de către ființele care posedă intelect. Astfel, omul ajunge să mediteze la atotputernicia și înțelepciunea absolută care guvernează întregul Univers...

Ne ajutăm apoi de *Sfânta Scriptură* sau de *Biblie*, care ne prezintă *Cuvântul lui Dumnezeu*, întreaga Revelație divină: ceea ce Dumnezeu ne descoperă despre misterele dumnezeirii Sale, despre noi oamenii și despre mântuirea noastră. Trebuie să înțelegem faptul că *Biblia* este o sumă a tuturor cărților care conțin cu adevărat *Cuvântul lui Dumnezeu*, apărute în timpuri

istorice diferite, scrise de autori care au primit inspirația divină și au transpus sub formă literară în limbajul specific timpului în care au trăit ceea ce Dumnezeu a transmis omului. Nu trebuie să căutăm în *Sfânta Scriptură* date istorice (chiar dacă acestea au fost surprinse de către autori, scopul principal nu a fost realizarea cu atenție a unei cronici istorice), mesaje secrete sau codificate (deoarece Revelația este explicită și destinată tuturor oamenilor), ci trebuie să căutăm *Cuvântul lui Dumnezeu*, tot ceea ce Dumnezeu ne-a transmis în perspectiva mântuirii noastre.

Biblia sau Sfânta Scriptură – (cf. grec. *Τά Βιβλία* - cărțile) cuprinde *Cuvântul lui Dumnezeu* sau *Revelația* transmisă din generație în generație în scris. Alături de *Biblie*, Revelația divină a fost transmisă și prin intermediul *Tradiției*, care reprezintă o transmitere vie, insuflată de Spiritul Sfânt, a ceea ce Dumnezeu a descoperit oamenilor. Cărțile *Bibliei* au fost scrise în timpuri diferite, de către autori inspirați, care au transmis ceea ce Dumnezeu, autorul *Bibliei*, a descoperit oamenilor într-un anumit moment istoric. Cărțile *Bibliei* au fost scrise în limba ebraică, aramaică sau greacă, fiind recunoscute 73 de cărți dintre care 46 formează Vechiul Testament (de la Geneză, timpurile Patriarhilor, Moise, până la venirea lui Isus), iar 27 Noul Testament (Evangheliile, Faptele Apostolilor, Epistolele și Apocalipsa Sfântului Ioan). Genurile literare utilizate sunt diferite, de la poeme, istorisiri, proverbe, parabole etc., autorii exprimându-se conform limbajului specific timpurilor și cunoștințelor despre lumea de atunci, în scopul transmiterii adevărurilor despre Creație, despre planul lui Dumnezeu de mântuire a omenirii și despre iubirea nemărginită revărsată prin Isus Hristos în Spiritul Sfânt.

Scrieri Apocrife – (cf. grec. *ἀποκρύφειν* – a ascunde) sunt texte scrise în timpuri istorice diferite, din perioada Vechiului sau a Noului Testament până în perioada imediat următoare, care fac referire la unele personaje biblice sau

evenimente dintr-o anumită perioadă, care nu pot fi introduse în *canonul Sfintei Scripturi* datorită faptului că acestea conțin elemente mitologizante, povestiri populare în care regăsim multe elemente imaginare sau elemente preluate din legendele sau din religiile popoarelor învecinate cu poporul lui Israel. Unele texte apocrife nu au nimic în comun cu Revelația divină, un exemplu fiind așa numitele *Evanghelii gnostice* scrise de membrii unor secte păgâne care amestecau elemente dualiste din religiile orientale cu elemente din viața creștină. Alte apocrife, cum ar fi *Evangheliile copilăriei lui Isus*, sunt povestiri pline de evenimente imaginare preluate din legendele populare ale timpului, existând și apocrife precum *Ad inferos*, care fac referire la un eveniment real (în cazul de față la coborârea lui Isus în Iad pentru a rupe legăturile morții, a-i elibera pe dreptii Vechiului Testament și a deschide porțile mântuirii tuturor oamenilor), dar datorită imaginilor neverosimile preluate din mitologia greacă, nu pot fi introduse în *canon* alături de cărțile recunoscute.

Să medităm la principalele trăsături caracteristice identității noastre ca oameni, ca și creștini legați de tradiția și spiritualitatea acestor meleaguri, în unitatea deplină a Bisericii lui Hristos.

1. Sunt creat de Dumnezeu

Omul este cea mai privilegiată ființă din Univers. Atât concepțiile evoluționiste, materialiste sau raționaliste despre om, cât și Biblia, sunt de acord că omul apare în lume ca cea mai perfectă ființă, adaptată la mediu, cronologic ultimul printre celelalte ființe însuflețite.

Creacionism și evoluționism – Evoluționismul este o teorie care pornește de la observațiile științifice ale naturalistului Charles Darwin, referitoare la adaptarea la mediu a speciilor de viețuitoare și la evoluția acestora. Extrapolând rezultatele la scară restrânsă la întregul regn animal, se ajunge la reconstituirea unui lanț evolutiv, de la cele mai vechi și simple viețuitoare spre cele mai noi și mai complexe apărute pe scara evolutivă, exprimându-se astfel unitatea ontogenetică a tuturor viețuitoarelor. Pe baza descoperirilor antropologice paleontologice (cum sunt scheletele unor primat cu structură osteo-anatomică asemănătoare omului), evoluționismul darwinist caută să găsească și lanțul evolutiv al paleo-antropilor care să ajungă până la *Homo Sapiens* – omul modern. Punctele slabe ale evoluționismului constau în lipsa verigilor de legătură dintre specii, în reducerea „motorului” evoluției la lupta pentru adaptarea speciilor, fără să existe astfel o finalitate, devenind contrar afirmațiilor Bibliei atunci când este folosit ca un element constitutiv ideologiilor atee sau filosofiilor materialiste care neagă existența spiritului. Potrivit acestora, întreaga existență nu are un început sau un sfârșit, lumea este materială, în continuă schimbare-transformare, evoluția lumii biologice este continuă, omul fiind redus la substratul său material, la ceea ce este somatic, comun prin analogie și animalelor.

- Creacionismul pornește de la existența unui moment al creației (astrofizica contemporană ajunge la concluzia existenței unui început al Universului), întreaga lume fiind condusă de către voința divină spre o finalitate stabilită de Creator; treptat, (Biblia vorbește chiar despre „zile” ale creării lumii) ajungându-se de la viața în ambientul marin la cel terestru și aerian, omul fiind punctul culminant al Creației. Omul este creat astfel încât posedă viață intelectual-volitivă, este capabil de iubire, are viață spirituală, fiind o ființă a regnului animal, de care este legat doar prin existența specifică condiției materiale.

libris
Respect pentru banii tăi

Poziția omului în lume este deosebită, cu o demnitate de creatură specifică, fiind superior celorlalte viețuitoare atât sub aspect biologic, cât mai ales sub aspectul vieții spirituale și al acțiunii libere și conștiente. În cartea *Facerii* sau a *Genezei*, Dumnezeu ne prezintă demnitatea de creatură a omului.

Omul este o ființă material-spirituală. Prin faptul că omul este făcut din „țărână” – praf, materie, căreia i se insuflă viața direct de către Creator, ne este revelată structura ontologică specifică ființei omenești: omul este trup și suflet. Această structură marchează întreaga noastră existență și este atât de importantă, încât acțiunea noastră în lume se concretizează prin acte spirituale sau materiale; omul este capabil de acte spirituale: creația artistică, raționamentele care tind spre cunoașterea primelor cauze, principii, iubirea; omul este capabil de acte materiale: orice acțiune inițiată de om care are ca finalitate o interacțiune fizică. Sufletul, spiritual, este principiul tuturor actelor spirituale prin intermediul actelor volitive libere, generând acțiuni externe individului care se concretizează în lumea materială și intră în legătură cu „celălalt”; sufletul – spiritual este veșnic, este *forma* spirituală care organizează materia trupului ca un tot unitar și funcțional, este sediul tuturor potențelor de care omul este capabil. Trupul este un conglomerat de particule materiale, ordonate și menținute în funcționare armonioasă de către *forma* spirituală (sufletul); prin intermediul trupului suntem legați de lumea materială (văzută), suntem limitați în spațiu și avem o existență limitată în timp, însă numai prin viața noastră istorică putem evolua din punct de vedere spiritual și putem ajunge la mântuire. Legătura dintre trup și suflet este intimă, omul este om numai trup și suflet; când legătura dintre trup și suflet se rupe, omul moare, însă sufletul spiritual subzistă în lumea spirituală, în timp ce trupul, în lipsa *formei* care

organizează și ține împreună toate elementele materiale ce alcătuiesc corpul uman, se destramă, rămânând numai ceea ce în mod simbolic este numit „praful, țărâna” sau „cenușa” (substanțele organice care au ca și component principal atomul de carbon). Mântuirea este adresată „omului” – trup și suflet, astfel încât restaurarea întregii umanități în comuniunea desăvârșită a Împărăției lui Dumnezeu este precedată „din necesitate” de învierea morților, de restaurarea legăturilor dintre sufletele subzistente în lumea spirituală și materie, astfel încât întreaga umanitate mântuită (toți oamenii care au trăit pe pământ și sunt în comuniune de iubire cu Dumnezeu) să trăiască în armonia vieții veacului ce va veni.

Omul este chip și asemănare a lui Dumnezeu.

Omul are o demnitate deosebită, deoarece este singura ființare capabilă de acte intelectual-volitive. Capacitatea de a înțelege legile creației care ne revelează inteligibilitatea lumii, capacitatea de a raționa, de a pătrunde în intimitatea Universului dincolo de observația imediată, în lumea văzută, sunt dăruite doar omului. În plus, omul posedă voință, prin care se implică în mod liber în lumea înconjurătoare; întrucât este liber să „dorească” altă ființă similară sieși sau să-și subordoneze actele în mod liber spre valori superioare, omul este capabil de *iubire*. Omul este conștient, este liber și are o demnitate deasupra celorlalte viețuitoare, fiind *persoană*. Aceste daruri pe care omul le-a primit în mod constitutiv ne fac pe noi „chip” al lui Dumnezeu, deoarece Creatorul este un Dumnezeu personal, atotștiința și iubirea absolută. Pentru că omul are o existență istorică, legată de schimbarea-transformarea lumii materiale, poate evolua spiritual, aprofundând cunoașterea, pătrunzând în comuniunea de iubire cu Dumnezeu și aproapele după modelul iubirii perfecte – *caritas, agape*. Acest proces dinamic ne ajută să ne actualizăm capacitățile superioare, să devenim

Libris.ro
Respectă genurile oamenilor și cărțile

din ce în ce mai desăvârșiți, mai sfinți, asemănându-ne din ce în ce mai mult cu Dumnezeu, sfințenia și perfecțiunea absolută. Asemenea omului, în lumea spirituală, nevăzută, Dumnezeu a dăruit aceeași demnitate a libertății, precum și capacitatea de a iubi, îngerilor. Spre deosebire de om, care este capabil să crească în sfințenie prin viața spirituală, îngerii se bucură de starea pe care au primit-o prin creație, în lumea veșnică și neschimbabilă a spiritului, actualizându-și iubirea pe care au ales să o slujească în veșnicie. Îngerii care au refuzat iubirea sunt lipsiți de lumina sfințeniei, fiind numiți demoni sau diavoli; alegerea făcută de aceștia fiind veșnică și neschimbabilă, astfel încât s-au exclus din comuniunea fericită de iubire a lui Dumnezeu; decăzând din Cer, aceștia „locuiesc” de atunci în iad, numit și infern. Viața pământească dăruită de Dumnezeu omului este o șansă unică dată fiecăruia în parte, de a se manifesta în lume ca și „chip” al lui Dumnezeu, de a crește în viața spirituală, asemănându-se din ce în ce mai mult cu Sfințenia și Iubirea absolută pe care o găsim numai la Dumnezeu.

Omul este o ființă sexuată. Dumnezeu l-a creat pe om bărbat și femeie. Acest aspect al sexualității este atât de profund, constitutiv individualității omului, încât îi marchează specificul comportamental, manifestându-se în lume ca bărbat sau femeie. Omul este chemat să participe prin iubirea conjugală la iubirea creatoare a lui Dumnezeu, participând la transmiterea vieții pe pământ, din generație în generație, după porunca Creatorului: „Creșteți și vă înmulțiți”. Mântuirea este condiționată de actualizarea paternității sau maternității de către fiecare individ, astfel încât și cei care au optat liber pentru a sluji din iubire lui Dumnezeu în starea celibatului consacrat, se mântuiesc ca „părinte” sau „maică”, exercitându-și paternitatea sau maternitatea spirituală față de cei care cresc în viața de credință sub călăuzirea lor, devenindu-le fii spirituali. Atât